

BULLETIN 108

FEBRUARI 2009

VRIENDENKRING VAN HET STREEKMUSEUM HOEKSCHER WAARD

Contributie minimaal € 10,00 per persoon/jaar

Postbank nummer 38.70.852

DAGELIJKS BESTUUR:

Voorzitter: mr. G. Schilperoort
Secretaris: mr. R. van der Waal
tel. 015 - 2569775

Penningmeester en
ledenadministratie: C. Spruit
e-mail: cor.spruit@hccnet.nl
tel. 0186 - 601385

REDACTIECOMMISSIE: mr. G. Schilperoort
mr. R. van der Waal

REDACTIEADRES: Hofweg 13, 3274 BK Heinenoord
e-mail: rvanderwaal@planet.nl

LAY-OUT: C. Spruit

STREEKMUSEUM HOEKSCHER WAARD

ADRES Hofweg 13, 3274 BK Heinenoord
tel. 0186 - 601535
www.streekmuseumhw.nl
e-mail: info@streekmuseumhw.nl

OPENINGSTIJDEN

Museum	woensdag en zaterdag 10.00 tot 17.00 uur donderdag en vrijdag 14.00 tot 17.00 uur
Studiezaal	woensdag 9.00 tot 13.00 uur zaterdag 10.00 tot 17.00 uur

INHOUDSOPGAVE

NIEUWS VAN DE VOORZITTER	3
NIEUWE VRIENDEN	4
VAN DE BESTUURSTAFEL	9
MUSEUMMEDEDELINGEN	11
VRIENDENDAG OP ZATERDAG 11 OKTOBER 2008	14
WERKGROEP FOTOGRAFIE	19
AFDELING GENEALOGIE EN STREEKHISTORIE	23
DE VRAGENRUBRIEK	25
WERKGROEP DIALECTEN HOEKSCHER WAARD	26
HISTORISCH ALLERLEI	28

Vriendendag 2008

NIEUWS VAN DE VOORZITTER

Beste vrienden,

In de afgelopen periode is er veel gebeurd met betrekking tot het Streekmuseum.

Elders in dit Bulletin vindt u diverse bijdragen over de bestuurswisseling, de explosieve toename van het aantal vrienden, de Vriendendag en de vele activiteiten binnen het museum.

Gert Schilperoort

In aanwezigheid van de Oud-Beijerlandse notarissen werd op 4 september in Het Hof van Assendelft de akte van statutenwijziging van de stichting getekend, met de bepaling dat de nieuwe structuur op 3 oktober zou ingaan.

Op 3 oktober was het dan zover.

Ter gelegenheid van de viering van het 40-jarig bestaan van het Streekmuseum was een groot aantal genodigden bijeen gekomen in De Vijf Schelpen te Mijnsheerenland.

Bij die gelegenheid droeg de voorzitter van het bestuur, mevrouw T.A.J. Baan-Mol, de voorzittershamer over aan haar opvolger de heer G.J. Buitendijk, die vervolgens de nieuwe bestuursleden van de Stichting Streekmuseum Hoeksche Waard voorstelde.

Na de jubileumtoespraak van de Korendijkse burgemeester, mevrouw R.W.J. Melissant-Briene, waarbij de geschiedenis van het Streekmuseum de revue passeerde en vol optimisme naar de toekomst werd gekeken, kondigde de heer J.O. 't Hooft als voorzitter van de werkgroep dialecten haar nieuwste uitgave aan, getiteld "Hoekschewaerse durrepetocht".

De voorzitter van de Vriendenkring mocht het eerste exemplaar van dit fraaie boek overhandigen aan zijn medebestuurslid Rein van der Waal, als blijk van waardering voor het vele werk dat hij heeft verricht om deze nieuwe uitgave tot stand te brengen. Veel van de verhalen die in het boek zijn opgenomen waren eerder in ons Bulletin geplaatst. Het kostte Rein de nodige tijd en inspanning om de verhalen uit de vele Bulletins op te sporen, te scannen en gereed te maken voor publicatie.

U weet, de minimumbijdrage is € 10,--, maar een hoger bedrag is natuurlijk zeer welkom.

De Vriendenkring is vanaf 1 januari 2008 door de Belastingdienst aangemerkt als een Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Dit houdt in dat uw giften aan de Vriendenkring in aanmerking komen als aftrekpost op uw aangifte voor de inkomstenbelasting.

Gert Schilperoort

EEN BERICHT VAN DE PENNINGMEESTER

Voor het verzenden van ons Bulletin gebruiken wij 1 x per jaar een acceptgiro en de andere keren een zgn. zwerfetiket als adresdrager. Een en ander heeft de volgende consequenties:

- Vrienden die al betaald hebben voor het verschijnen van dit Bulletin kunnen deze acceptgiro als niet verstuurd beschouwen.
- U wordt verzocht zo veel als mogelijk van de acceptgiro gebruik te maken omdat dan de verwerking min of meer automatisch verloopt.
- Mocht u onverhoopt toch op een andere wijze willen betalen vermeldt dan het vriendenummer en de naam die op de acceptgiro staan.

Wilt u zo vriendelijk zijn binnen een maand na het verschijnen van het Bulletin uw bijdrage over te maken. Ook dit levert dan het minste werk en de minste kosten op.

NIEUWE VRIENDEN

Wij konden in het vorige Bulletin maar liefst 47 nieuwe vrienden melden en dat vonden wij al een fantastisch aantal. De interim-conservator heeft in zijn bijdrage al gemeld dat er via de fairs en markten exact 100 vrienden zijn geworven. Maar hier is het niet bij gebleven. Ook met de overige aanmeldingen liep het storm. In totaal is er in de afgelopen maanden het ongeloflijke aantal van 179 nieuwe vrienden bijgekomen. Wij heten deze nieuwe vrienden van harte welkom bij onze Vriendenkring

en wij bedanken allen die hieraan hebben meegewerkt.

Door overlijden of om andere redenen hebben wij helaas ook een aantal namen uit onze administratie moeten halen.

De totaalstand is eind januari 2009 op 1651 vrienden/ vriendinnen gekomen.

F.A. van Kralingen	Mijnsheerenland
J. de Roon	Heinenoord
R. Roobol - Vermaas	Oud-Beijerland
C. v.d. Linden	Ammerstol
J.C.M. Busse	Oud-Beijerland
P. Reedijk	Puttershoek
C.J.F. la Verge	Hilversum
P. Moerkerken	Hekelingen
A. van der Duynschouten	Rhoon
M. Pons - van Nederpelt	Dordrecht
D. Poldervaart - van Bodegem	Abbenbroek
W.L. Polder	Veendam
J. Knoot & mw Knoot-Rombout	Oud-Beijerland
T.B. van Eeren	Numansdorp
C.E. Hoek	Rotterdam
S. Hoek	Navan, Co. Meath, Ierland
W. Berkhout - Zeelenberg	Oud-Beijerland
L. Westdijk	Klaaswaal
C. in 't Veld	Maassluis
D. de Roode	Rotterdam
J.M.C. Wervers - Faber	Oud-Beijerland
A.J.J. Weterings	Mijnsheerenland
D.J. Toeters	Heinenoord
IJsselstein	Oud-Beijerland
M.A. van Brink - Strieder	Maasdam
W.S. Koenderman	Mijnsheerenland
F.M. Talle	Heinenoord
J. Leijdens	Puttershoek
G.C. de Laat	Lage Zwaluwe
L.M. Bos Barth	Puttershoek
A.J. v.d. Hoek	Oud-Beijerland
A. Breijer	Puttershoek
M.A.R. Nobel	Mijnsheerenland
M. de Koning	Klaaswaal
A. Hoogendoorn - v. Eck	Westmaas
C.E. de Wit - Weeda	Westmaas
C. Kruihoff	Mijnsheerenland
R. Overweg	Maasdam
van Hese	Westmaas

K.W. van Dijke	Mijnsheerenland
Ph. Vos	Mijnsheerenland
W. de Man	Numansdorp
G. Blankert	Mijnsheerenland
C. de Ruiten	Westmaas
M. Verweij	Rotterdam
P. Walraven	Oud Beijerland
T.B. v. Santen - Breure	Mijnsheerenland
M.C. Noordsij	Numansdorp
J. van Vliet	Mijnsheerenland
M.A. Ros & C. Ros-Griffioen	Klaaswaal
E. Tuk	Oud-Beijerland
H.J.A. Timmer	Rotterdam
A.H. Westerman & M. Westerman – Spitters	Heinenoord
M. Slikboer	Barendrecht
Fam. van Ringelesteijn	Numansdorp
C.G. Buitendijk	Nieuw-Beijerland
Y. Hitzert	Heinenoord
F.P. Smids	's-Gravendeel
N. Stallinga	Leidschendam
N. v. Leenen	Numansdorp
W.P. Wervers	Numansdorp
G. van der Sluijs	Abtwil, Zwitserland
H. Biemans	Mijnsheerenland
G.J. v.d. Schoor	Oud-Beijerland
J. Schulting - Dubbelboer	Oud-Beijerland
F.R. v. Haren	Maasdam
L.D. Viskil - Jonas	Numansdorp
P. Tenwolde	Numansdorp
M. Schilperoord - Notenboom	Numansdorp
B.P. Numan – Koster	Numansdorp
J. Hartenberg	Numansdorp
A.C. Hensen	Oud-Beijerland
A.S. v.d. Hoek	Numansdorp
E. Spiljard - de Roon	Oud-Beijerland
P. Stillebroer	's-Gravendeel
J. v. Steensel	Klaaswaal
C.K.J. Tjassens Keiser - van Loo	's-Gravendeel
M. Loggen - Kuijper	Numansdorp
A. Zuidema	Oud-Beijerland
L. Boshuizen	Mijnsheerenland
B.A. Ampt	Goudswaard
E.A. Winkelman	Zuid-Beijerland
H. Grimberg	Klaaswaal
W.H. Assink	Mijnsheerenland
J.A. Kooy - Groeneveld	's-Gravendeel
H. van den Berg	Numansdorp

M.M. Ravenshorst	Achthuizen
J.H. Revelman	Numansdorp
J. Zevenbergen	Numansdorp
C.P. Brandt	Oud-Beijerland
J. Schep	Oud-Beijerland
I. Rozendaal	Mijnsheerenland
M.E. Overbeeke	Numansdorp
G. Sniijders & A.Schippers	Zuid-Beijerland
G.J.M. Appelman	's-Gravendeel
T. Verhoeff	Mijnsheerenland
L.J. van Rennes	Klaaswaal
F.W. Dijkers & K.M. Dijkers-Casteleijn	Maasdam
R. Kievit	Mijnsheerenland
H.R. van Bokkum & Y. van Bokkum	Westmaas
J. Bosman	Piershil
W. Deijl	Oud-Beijerland
A. Vos	's-Gravendeel
Y. Blaauw	Brielle
E. Verloop	Oud-Beijerland
J. Keijzer	Zwijndrecht
J.C. Hage	Heinenoord
J.A. Leeuwenburgh	Heinenoord
C. Spindler - Boekhout	Heinenoord
P.H. Mul	Heinenoord
L.J. de Lange - Preesman	Heinenoord
B.L. van Baarsel	Heinenoord
B. Drabbe	Heinenoord
R. Kruijt - den Ouden	Heinenoord
M.A. v.d. Griend - Roos	Heinenoord
C. v.d. Sluis	Heinenoord
H.A. Rijnen	Heinenoord
N. Sniijders	Heinenoord
A.B. Vermeer	Heinenoord
D. v. Bochove	Heinenoord
H. Korpel	Heinenoord
J.P. v. Wijk	Heinenoord
B. Bochoven	Heinenoord
W. Groeneweg - Veldhoen	Heinenoord
C.M. v. Amstel	Heinenoord
C.M. v. Drunen	Heinenoord
T. v.d. Vlist	Heinenoord
A. v.d. Linden	Numansdorp
J.P. v.d. Spek	Oud-Beijerland
Ph. P. Scherbijn	Rotterdam
A.H.M. van der Pal	Westmaas
L. Willemse	Maasdam
R.J. Vriens	Oud-Beijerland

A. Boekhoud	Oud-Beijerland
E.J. Pluym – Brasser	Strijen
P.P. Keizer	Oud-Beijerland
H. Hardeman	Klaaswaal
A.J. Smit	Oud-Beijerland
I. van der Vlies	Klaaswaal
H. Langendoen	Heinenoord
G.A. Konijnendijk	Oud-Beijerland
A. v. Niekerk	Oud-Beijerland
M. de Waal	Oud-Beijerland
A.A.J. van den Heuvel	's-Gravendeel
A. v.d. Veer	Puttershoek
W.A. Vogelaar - Herweijer	Oud-Beijerland
P.B. van Hees	Oud-Beijerland
C. van Gent	's-Gravendeel
S. Langendoen	Heinenoord
K.J. Pervoost	Oud-Beijerland
T.J. de Heus	Strijen
T. Roos	's-Gravendeel
D.P. van Gilst	Oud-Beijerland
T. Tulling	Rotterdam
R.A. Jaarsma	Mijnsheerenland
C. Bussing	Nieuw-Beijerland
B. Burgers	Oud-Beijerland
W. Stet	Heinenoord
P. Dank	's-Gravendeel
S.W.M. Eckhardt - van der Maas	Maasdam
O. v.d. Linden	Maasdam
J.L. van Driel	Nieuw-Beijerland
C. Izelaar	Nieuw-Beijerland
J. v.d. Velde	Zuid-Beijerland
D. van Brakel	Swifterbant
M. van Leer	Oud-Beijerland
W. Spoelder	Heinenoord
A.A. Biemans	Mijnsheerenland
A.W. Biemans	Mijnsheerenland
B.D. Groenendijk - v.d.Enden	Heinenoord
W. in 't Veld	's-Hertogenbosch
J. in 't Veld	Lekkerkerk
A. Bos	Alblasserdam

**“DE TOTAALSTAND IS EIND JANUARI 2009 OP
1651 VRIENDEN/ VRIENDINNEN GEKOMEN”**

VAN DE BESTUURSTAFEL

Zoals u wellicht wel weet is op 3 oktober jl. een nieuw bestuur aangetreden. Dat was een bijzonder moment. Op de dag van het 40-jarig jubileum werd mij de voorzittershamer overgedragen. Samen met Lex Westerman, Leen Bouman, Willy Spaan en Arjan Nobel ben ik enthousiast en met ambitie aan deze bestuursklus begonnen. Wat is ons al opgevallen die eerste maanden. Vooral de steun die het museum heeft in onze streek. Veel mensen die hun steentje als vrijwilligers willen bijdragen. Enthousiaste personeelsleden. Woningstichtingen die hun nek uitsteken. Gemeenten die subsidies toekennen. Maar bovenal een nog altijd fors groeiend aantal vrienden.

In die context zijn wij als nieuw bestuur aan ons bestuurswerk begonnen. En we hebben veel op onze agenda staan. Op 25 november jl. heb ik namens de stichting streekmuseum mijn handtekening gezet onder de aankoop van de boerderij Oost-Leeuwenstein. Die wordt vervolgens weer verkocht aan de woningstichtingen Union en De Maashoek. En we gaan nu restaureren. De eerste besprekingen daarover zijn inmiddels geweest. En wanneer gaat dan de schop de grond in? Dat vergt toch echt nog enig geduld, want een dergelijke grote restauratie vraagt een goede voorbereiding. Wat willen we nu precies? Daar hebben we nog geen antwoord op. Kunnen we wat we straks willen ook betalen? Moeten we ook echt nog bezien. Maar we zijn begonnen. Tegelijkertijd denken we na over de meest noodzakelijke aanpassingen die we moeten doorvoeren in het Hof van Assendelft. Daar hanteren we een iets hoger tempo, omdat we graag nog voor de zomer van 2009 enige zaken zouden uitvoeren.

Bij al dit werk laten we ons adviseren door twee commissies die we hebben ingesteld. In de eerste plaats een museale adviescommissie. Die bestaat uit de dames Grootveld en Spaan, en de heren Walgenbach, Van de Vrie, Blok en Ros. In die commissie is veel kennis over musea, museabeleid, maar ook onze streek bijeengebracht. Daar zijn we blij mee. In de tweede plaats hebben we een bouwkundige adviescommissie samengesteld met de heren 't Hooft, Den Hartigh, Ros, Slavenburg en Bouman. Van die commissie verwachten we gegeden adviezen over bouwkundige zaken.

Verder is het bestuur zijn zoektocht begonnen naar een nieuwe di-

recteur/conservator. Ik verwacht eind januari de advertentie voor die functie te kunnen plaatsen en dan in februari met enige kandidaten een gesprek te kunnen voeren. Uiteraard zijn we er zeer mee ingenomen dat Alex van der Woel ons in de tussentijd nog met zijn adviezen terzijde kan en wil staan.

En weet u wat ik nu het mooiste vind? Dat ik merk dat we als bestuur zo best heel druk zijn, maar dat tegelijkertijd het museum gewoon doordraait. De vrijwilligers hebben ons op 27 november jl. laten zien welk werk zij allemaal doen in het museum. Ik vond dat een indrukwekkende lijst met activiteiten. Men presenteerde zich met een aanstekelijk groot enthousiasme. In de tussentijd sleepte het museum ook nog een prijs voor het Erfgoedspoor in de wacht. Dat enthousiasme inspireert ook het bestuur. Wij proberen op onze beurt weer de voorwaarden te scheppen voor nieuwe andere activiteiten, of gewoon de ruimte te creëren voor het makkelijker uitvoeren van het al lopende werk.

Tot ziens in het museum!

Gert-Jan Buitendijk, voorzitter van het bestuur.

Van links naar rechts **Arjan Nobel, Leen Bouman, Willy Spaan, Lex Westerman en Gert-Jan Buitendijk**

MUSEUMMEDELINGEN

Nadat de gemeentelijke vertegenwoordigers het eerder deden, heeft op 3 oktober jl. ook het dagelijks bestuur van de Stichting Streekmuseum zijn bestuurstaken neergelegd. Het laatste karwei van het DB, de organisatie van het 40-jarig jubileum, vormde de afsluiting van het gedurende vele jaren verrichte werk van Tanny Baan-Mol als voorzitter, Jan Overweel als secretaris, Jaap Kievit als penningmeester en ondergetekende als lid.

Het was een grote schok voor allen die hem gekend hebben in december daaraanvolgend te vernemen dat Jaap Kievit, die door een slopende ziekte al enige maanden niet meer bij de vergaderingen kon zijn, op de 11e van die maand was overleden. Vanaf begin 1996 is hij gedurende bijna 13 jaren penningmeester van de stichting geweest. In financieel vaak moeilijke omstandigheden heeft hij de financiën voorbeeldig beheerd. Hij is op de algemene begraafplaats in zijn woonplaats Sommelsdijk begraven.

Het laatste onderdeel van het jubileum, de expositie, is op 24 januari jl. afgesloten.

De tentoonstelling, die helaas matig bezocht is, was volgens een speciale formule ingericht en had als titel: 'Creatie De Rooy, olieverven en foto's'. De officiële opening was op 26 september 2008, onder andere met een toespraak van Isolde de Rooy en het door haar onthullen van twee lieve schilderijtjes van de hand van Joke Buitendijk. De expositie toonde een dertigtal olieverfschilderijen die tot de vaste collectie van het museum behoren. Vijf ervan zijn overigens blijvende bruiklenen van het Historisch Museum Rotterdam. Als attractie waren er tevens ruim twintig tijdelijke bruiklenen aan toegevoegd met dorpsgezichten van de Hoeksche Waard. Van de diverse vervaardigers van deze schilderijen zijn Rein van Kralingen, Rens Groeneveld, Harry Stehmann en Piet Verloop nog in leven, maar niet allen zijn nog actief met kwast en palet.

Met voldoening melden we dat één bruikleengeefster, mevrouw Vera Groen-van Orsouw, de door wijlen haar man, Abraham Jacob Groen, geschilderde: 'Haven van Goudswaard met beurtschip' na afloop van de tentoonstelling aan het museum heeft geschonken.

Het tweede onderdeel van de jubileumtentoonstelling was een door Gerda Hitzert samengestelde en vormgegeven fototentoonstelling.

Deze bracht met een selectie uit de rijke fotocollecties van het museum eensdeels 40 jaar museumgeschiedenis in beeld en anderdeels het zware werk op het land en in de ambachtelijke werkplaatsen in de 19e en het begin van de 20e eeuw.

Zonder uitputtend te willen zijn over de recente aanwinsten, mogen we met dankbaarheid medelen dat het Historisch Museum Rotterdam ons vier fraaie mahonie stoelen met velours bekleding, in Louis XV stijl (gemaakt in de 1e helft van de 20e eeuw) in blijvende bruikleen heeft gegeven ter plaatsing in de notariskamer.

Een andere belangrijke aanwinst is de schenking van eigen werk door de kunstenaar Gijs van der Waal uit Barendrecht. Hij verraste het museum met een pentekening van het Lorregat te Puttershoek (1932), twee potloodtekeningen van plekjes te Kuipersveer aan de Oude Maas (1933,1938) en een aquarel van een woning aan een dijk te Oud-Beijerland (1933).

Op 18 november jl. heeft mr. A.J. Borgdorff, burgemeester van Binnenmaas, namens het Erfgoedhuis in Delft aan Corrie Sonneveld, onze coördinator van het educatieve werk, de zogenaamde Erfgoedbokaal uitgereikt. Van heel Zuid-Holland mochten de activiteiten met kinderen in het kader van het Erfgoedspoor in ons museum de hoogste waardering wegdragen.

In de kerstvakantie is er twee keer een activiteit voor jeugdigen gehouden, ook georganiseerd door Corrie. Geassisteerd door enige andere vrijwilligers heeft zij ook dorpsgezichten laten schilderen met echte verf op echt linnen. Na afloop mochten de kunstwerkjes mee naar huis genomen worden.

In het afgelopen jaar waren we als Streekmuseum vier keer van de partij op markten c.q. fairs, tweemaal bij Klein Profijt, eenmaal in Mijnsheerenland en eenmaal in De Tienvoet te Heinenoord. Hoewel de omzet van onze boeken, cd's, foto's en ansichten niet geweldig mag heten, was de werfkracht van sommige van onze medewerkers zo overtuigend dat toen in het totaal exact honderd nieuwe 'vrienden van het Streekmuseum' konden worden ingeschreven. We doen anderen niet tekort als we Louis Hoogenboom tot topscorer 'vriendenmaken' uitroepen. Het indertijd door Bas Kolbach bedachte fotoboek 'De Hoeksche Waard nu ...', dat als premie werd uitgereikt, heeft hieraan overigens krachtig bijgedragen.

"WE DOEN ANDEREN NIET TEKORT ALS WE LOUIS HOOGENBOOM TOT TOPSCORER 'VRIENDENMAKEN' UITROEPEN"

Eind januari en begin februari jl. deden wij mee met de Verlichte Boerderijenroute.

Verlicht waren gedurende een achttal avonden de museumboerderij Oost-Leeuwenstein en de Watertoren aan de Sluisendijk. Kort tevoren was de Watertoren, die eigendom van het museum is, van twee nieuwe kozijnen en ramen voorzien.

Door Rein van der Waal is in samenwerking met de genealogische werkgroep en Peter van Rotterdam een mooie nieuwe folder ontwikkeld, getiteld: 'Streekmuseum H.W. Documentatiecentrum Genealogie en Streekhistorie'. Die folder voert ook het logo van Lions Club Hoeksche Waard, omdat die gedurende enige jaren sponsor wil zijn van ons museum. De eerste oogst van deze veelbelovende samenwerking is een partij van ruim 5500 microfiches, geleverd door het Centraal Bureau voor Genealogie. Dit voor de studiezaal bestemde materiaal bevat in de vorm van microfilms het bevolkingsregister tussen 1845 en 1910/1920 van alle dorpen van de Hoeksche Waard. Een uitkomst voor veel beginnende onderzoekers naar familiegegevens, omdat hiermee een tot nog toe moeilijk toegankelijke periode prachtig wordt overbrugd. Van de Lions Club mocht voor investeringen op genealogisch gebied een donatie van niet minder dan € 7.500 worden ontvangen. Zit het Streekmuseum weer in de lift?

Alex van der Woel, interim-conservator.

VRIENDENDAG OP ZATERDAG 11 OKTOBER 2008

De redactie heeft de heer Jan in 't Veld uit Elst, evenals vorig jaar bereid gevonden om een verslag te maken van wat de deelnemers zoal konden zien en meemaken. Dat dit aan hem wel toevertrouwd is, bewijst onderstaand verslag. De redactie is hem dan ook zeer erkentelijk voor de door hem genomen moeite.

Met Van Oeveren en Loc 54 naar het strand.
Het gaat erop lijken dat onze Vriendendag patent heeft op mooi weer. Dat meent in ieder geval de voorzitter, Gert Schilperoort, als hij op zaterdag 11 oktober in de Studiezaal de vrienden welkom heet. Dus is het logisch dat de drie door hem voorgestelde nieuwe bestuursleden zich buiten, op de dijk, posteren om de 120 vrienden

den van het museum uit te zwaaien. De rode Wasbeer, R.T.M.-bus 38 uit 1966 wordt gevolgd door een Van Oeveren-bus uit 1986 en een latere Arriva-bus. Ik kies voor de Van Oeverenbus. Ze draaien de

rijksweg richting Flakkee op. Het valt me op dat de rit op het Flakkeese land lang duurt. Zó ver ligt de bestemming, Ouddorp, westelijk. Maar de conversatie komt daarmee goed op gang. Aangekomen bij het trammuseum van Stichting voorheen RTM in Ouddorp vang ik een blik op van het glanzend materieel in de remise. Het mooie weer lokt de vrienden echter naar het strand van het Grevelingenmeer. De door - van oorsprong (1934) Oud-Beijerlandse - machinist Arie Baars te besturen, groene, Loc 54, is er klaar voor. Hij heeft er overduidelijk zin in om de vrienden in vijf rijtuigen naar het strand te sporen. Met de klank van de koperen bel midden op de Loc zou een ijsverkoper goede klandizie hebben. Ik neem plaats in de RTM AB-398, een rijtuig voor 28 personen, bestaande uit 2 compartimenten voor elk 14 passagiers. Het door Fa. Allen in Rotterdam (Oudedijk, 1906) gebouwde rijtuig heeft teakhouten meubilair. Het glanst. Het

gat in de bodem dient, neem ik aan, als natuurlijke ventilatie. Het geknars en gepiep is niet berekend op mobiel bellende vrienden: een lid met baard en hoed houdt het toestel dicht tegen zijn oor, als hij zijn 2008-boodschap vanuit dit 1906-rijtuig de ether instuurt.

De geur van stoom

In die - lage - ether kringelen de mooiste stoomwolken omhoog. Ze ruiken naar... vóór 1960. Geur is het zintuig met de langste houd-

baarheidsdatum, wordt gezegd. Ik geloof het. Arie Baars laat zien dat voor hem 'E pericoloso sporgesi' blijkbaar niet opgaat. Zijn markante hoofd verschijnt buiten de kuip van de Loc. Bij een overweg zwaaien mensen naar ons. Dat doen ze niet bij passerende auto's. Een klein wonder toch. We passeren de haltes Bezoekerscentrum Grevelingenmeer en Port Zélande. Op de kaart zie ik plaatsaanduidingen als Springersdiep en Kabellaarsbank. Dan naderen we de eindhalte: Middelplaat-haven. Terwijl Loc 54 losgekoppeld wordt om ons terug te brengen naar de remise, vertelt Hans Gerlings - museummedewerker sinds 1997 - op het perron over de zogenaamde bielenactie. Terwijl mijn blik valt op de biels met het metalen plaatje 1739, licht hij toe dat burgers en instellingen samen voor deze bielen op het 6 km lange traject gedokt hebben. Dat werd bevestigd door een certificaat. Voorjaar 2007 werd de lijn feestelijk in gebruik genomen. Als iedereen weer is ingestapt, krijgen we dezelfde gezichten op geel duinstruweel en rode bessen nog een keer. De stoomfluit waarschuwt kampeers. Het boenkt lekker achter het rode koersbord Haven Middelplaat - Ouddorp v.v.

Daar is de remise. De van nieuwe ketels voorziene, Berlijnse Loc uit

1915 stoot z'n laatste stoomwolk op deze rit uit. We komen aan op spoor 9. Conducateur Gerlings steekt enkele vrienden de helpende hand toe. Machinist Baars vertelt dat de Loc zo'n 500 kilo kolen 'gestoomd' heeft voor onze rit. Niks 1 op 14 of zoiets. Dit is 40 op 1. Maar net zoals hij, als jongen, in de jaren vijftig al de helpende hand uitstak op Depot Crooswijk van de RTM, heeft hij ook nu z'n dag. In de remise drinken we koffie en thee. Om me heen komen herinneringen boven aan de RTM. 'Wagons, herrie, snelheid', zegt Lenie van der Linden die vanuit Voorne-Putten, met haar ouders, twee keer per jaar (Pasen, herfst) op de tram stapte naar Rotterdam voor nieuwe kleren. Ze was vooruitstrevend: ze haalde haar rijbewijs (1965) net vóór de tram ermee stopte (1966).

Met Wasbeer door zacht licht terug

Alvorens de terugrit te aanvaarden klinken dankwoorden aan het adres van de Stichting Veteranen Autobussen. Voor hen geldt wat een bord in de Hoeksche Waard op de terugweg als aansporing voor automobilisten vermeldt: Rij met je hart. Voor een mini-onderzoek over het buscomfort van 1966 in vergelijking met de moderne Arriva neem ik voor de terugrit plaats in Wasbeer. De bus reed vanaf 1971 in de Hoeksche Waard en telt 72 plaatsen. Met m'n buurman, Ries Dijkhuizen, wissel ik de opinie over het rijcomfort. We zijn er gauw uit: het zitcomfort van Wasbeer is beter dan dat van Arriva. Op het land bij Dirksland stookt men loof, de watertoren van Den Bommel toont z'n groene ui in het zachte licht, en dan zien we op nieuw water. Na het immer majestueuze uitzicht vanaf de Haringvlietbrug zet het bruine bord 'Hoeksche Waard: 125 jaar glinsterende klei' ons weer met beide benen op de grond. Daar is Heinenoord.

De Wildeman die echt bestond

Als we pas aan tafel zijn in De Vijf Schelpen, staat onze voorzitter kort stil bij het 40-jarig bestaan van het museum - mét een extra consumptiebon. Al jaren gaan de vrienden naar Mijnsheerenland. De heer Van Santen uit 's-Gravendeel hoorde bij de vierders van het eerste uur. Voor pekelspek met peren - de officiële naam, zo laat mevrouw Weijers-in 't Veld uit Zuid-Beijerland me weten - of erwtensoepp. Van Santen vertelt dat de naam Gieser Wildeman een interessante oorsprong heeft. De naam Gieser komt van het riviertje de Giessen in de Alblasserwaard, en de naam Wildeman komt van de volkstuinder die hem, in zijn tuin aan de Giessen, voor het eerst geteeld heeft, omstreeks 1810. Met toewijding en enthousiasme presenteren de medewerkers van Boshuizen opnieuw de soep en de peren. Medewerkster Ina ver-

telt dat 30 kilo Frieslanders de pan ingingen, met in hun kielzog ruim 400 Gieser Wildemannen. Die liggen even later op ons bord, met een gezond kleurtje en vergezeld van lapjes spek. De conversatie valt wat terug, om de peren te laten passeren. Smullen is het devies. Hetgeen voor het dessert niet minder geldt. Zeker ook voor meneer Van Santen die geniet van z'n aardappels met karnemelk.

Een nog kortere avond

Duurt de avond met zoveel lekkers al niet lang, de toneelgroep Heemzicht maakte hem nóg korter. Mét een toneelstukje, uit het nieuwe boek van Nel van Brakel: Kortèvende. Als er bij de Hoeksche Waardse families à la Hooglander even veel gelachen werd als op het Vijf Schelpentoneel deze Vriendenavond, dan klopt het inderdaad wat men wel zegt. Vroeger werd er meer gelachen. Zelfs als het niet op het programma stond. Bij het domineeën bijvoorbeeld, ook al ging het om knoopies. Wimpie had liever dat het om centen ging. Voor z'n platte toffies wist-ie echter toch wel een mooie bron: je gaat toch niet voor niks naar de kerk. Wat komt daar langs in de bank? Juist. Maar ach, dominee was zelf ook jong geweest. Zo werd er, als we Wimpie, Piet, Klaartje, Marie en Anna mogen geloven, al heel wat door de vingers gezien in de Hoeksche Waardse Zaterdagavondtrein van de jaren vijftig. En als dan ook nog de blommepap op tafel komt, dan is..de avond écht voorbij.

RAADPLEGEN AGENDA OP DE WEBSITE GEWIJZIGD!

Van het secretariaat van het Streekmuseum:

Geachte bezoekers van het Streekmuseum en de afdeling Genealogie en Streekhistorie in het bijzonder.

Onze website op www.streekmuseumhw.nl heeft een paar wijzigingen ondergaan. O.a. is het nu makkelijker geworden om eventuele bijzonderheden bij openstelling te raadplegen. In plaats van de kalender op te diepen op de website, wordt nu meteen uw aandacht gevraagd voor "bijzonderheden bij openstelling" als u de algemene agenda van het museum raadpleegt.

WERKGROEP FOTOGRAFIE

Graag voldoe ik aan het verzoek van de redactie om via het Bulletin de Vrienden van het museum te informeren over de gang van zaken en de resultaten m.b.t. het digitaliseringsproces van het foto-archief van ons museum.

In februari van 2007 reageerden, na een oproepje in de lokale kranten, bijna 20 personen die mee wilden helpen bij het scannen van alle ansichtkaarten en foto's die netjes in passe-partouts in archiefdozen op hen stonden te wachten.

De eerste weken is er voornamelijk nagedacht over hoe deze klus het best kon worden aangepakt.

Uit een eerste inventarisatie bleek het om ongeveer 18 tot 20.000 afbeeldingen te gaan.

Tijdens de evaluatievergadering is, met ieders inbreng, een werkmethode afgesproken en kon met het echte werk worden gestart.

Vanaf het begin is er via een rooster gewerkt en dat bevalt iedereen nog steeds prima.

Slechts een enkeling heeft, door omstandigheden gedwongen, moeten afhaken maar daar stonden weer nieuwe aanmeldingen tegenover zodat er vrij lang met een vaste kern van 15 personen is gewerkt.

Dankzij de grootte van de groep en het feit dat iedereen zo enthousi-

ast was en nog is, is het scannen van de afbeeldingen voorspoediger verlopen dan bij de start werd voorzien.

Jaap Ruigendijk bezig met het beschrijven in Adlib

Bovendien beschikte de scangroep over 2 professionele A3 scanners waarvan één dankzij een bijdrage van de “Stichting Vrienden van het Museum” kon worden aangeschaft, de andere kregen we in bruikleen van een particulier.

De bruikleenscanner is in september vervangen door een negatieven- en diascanner. Hier zijn eerst de 1400 dia's die het museum rijk was mee gescand en nu zijn we begonnen aan de, naar schatting 200.000, negatieven die door Dick en Jopie Leeuwenstein aan het museum zijn overgedragen.

Op het moment van schrijven van dit stukje (eind december) is 80% van de afbeeldingen in de archiefdozen gescand. Concreet betekent dit dat al het beeldmateriaal van de dorpen en buurtschappen inmiddels digitaal beschikbaar is.

Enkele jaren geleden is, ook toen dankzij een royale bijdrage van de “Stichting Vrienden van het Museum”, het softwarepakket, Adlib genaamd, aangeschaft.

Dit is de database waarin uiteindelijk de hele collectie van het museum zal worden geregistreerd.

Berry Wientjes aan het scannen

In november 2007 is één van de scangroepleden gestart met het beschrijven van de foto's en ansichten in Adlib.

Strijen, 's-Gravendeel en Puttershoek (met ruim 4000 afbeeldingen verreweg het grootste bestand) moeten nog worden beschreven maar de andere dorpen en buurtschappen kunnen al op trefwoord worden doorzocht.

Voor het beschrijven wordt, naast eigen kennis, op dit moment gebruik gemaakt van documentatie die in het museum aanwezig is. Maar die is helaas niet altijd toereikend.

Ik wil dan ook van de gelegenheid gebruik maken te vragen of er onder de lezers "Vrienden" zijn die heel veel van een dorp of buurtschap en de bewoners daarvan weten (omdat ze er geboren en getogen zijn bijv.) en die deze kennis met ons willen delen.

Wij willen uiteraard graag zo veel mogelijk informatie bij de afbeel-

dingen kunnen vermelden in Adlib.
Wie dat leuk lijkt kan zich aanmelden via Lizette of rechtstreeks bij mij. (info@streekmuseumhw.nl)
Kennis van Adlib is niet noodzakelijk.

Ten slotte wil ik nog meedelen dat de openingstijden van het foto-archief als vanouds samenvallen met die van genealogie. Op deze tijdstippen is er vrijwel altijd iemand van het foto-archief aanwezig die behulpzaam kan zijn bij het doorzoeken van de bestanden.

Gerda Hitzert
Coördinator foto-archief

Nawoord.

Uit de schat aan beeldmateriaal van het museum en de privé-albums van mevrouw de Rooy is een keuze gemaakt om een speciale jubileumtentoonstelling mee in te richten.

Deze is van 3 oktober 2008 t/m 24 januari 2009 te bezichtigen geweest in het museum.

Kees Heijnig en Bas Tuk bezig met terugplakken van de afbeelding na het scannen

AFDELING GENEALOGIE EN STREEKHISTORIE

Het aantal bestanden, gemaakt na bewerking van de originele bronnen en op de computer te raadplegen, is uitgebreid.

Nieuw zijn:

Nieuw-Beijerland, DTB Trouwen; 1795-1811

ORA Westmaas, inv. nr. 24; 1782-1804
Scabinale akten

ORA Westmaas, inv. nr. 25; 1804-1810
Scabinale akten

In de categorie streekgenealogieën (SG nummers) zijn te raadplegen:

SG 1353

“Het geslacht Jacob Cornelisz Boerin uit Maasdam”.

K.J. Slijkerman en W.T. Molema-Smitshoek, maart 2008

De genealogie vangt aan met de vooralsnog onbekende Cornelis NN, geboren naar schatting ca. 1510. Deze Cornelis krijgt 3 kinderen waarvan Jacob Cornelis Boerin degene is die een wijdverbreid nageslacht produceert.

Zijn nakomelingen dragen verschillende familienamen, zoals Boerin, Boer, Capiteijn, Hoogenworf, Hoogewerf, Van Dijck, Van Esch, Ros, Sandeling en Cuijp. Deze families worden uitgewerkt tot in de 17e eeuw.

Van de familie Capiteijn/Kaptein wordt de stamreeks uitgewerkt tot in de 20e eeuw.

Het 150 bladzijden bevattende boek bevat een uitvoerig notenaparaat en een index op familienamen en voornamen.

SG 1354

“Tak. Nazaten van Adrianus Tax uit Etten-Leur van 1739-1996”.

Huub Tak, mei 1996

In 33 pagina's worden de nakomelingen van Abraham Tax, gedoopt Princehage 24-7-1739 behandeld.

De familienaam komt in verschillende variaties voor, te weten Tax, Tak, Tack en Tackx.

Aan ieder gezinshoofd wordt één pagina gewijd.

Vrijwel alle nakomelingen wonen in Noord-Brabant.

Het werk bevat een index op namen, helaas zonder een paginaverwijzing.

SG 1355

"Een geslacht Verschoor alias Van der Schoor te Charlois en Cromstrijen in de 16e en 17e eeuw".

K.J. Slijkerman, januari 2007

Dit genealogische overzicht schetst de problematiek van de familienaam Verschoor/Van der Schoor in en rond Charlois in de 16e eeuw. De schrijver onderscheidt 4 groepen. Eén groep wordt nader uitgewerkt. De nakomelingen van Willem NN, geboren naar schatting ca. 1510 met zijn zonen Cornelis, Leendert en Michiel worden uitvoerig behandeld.

Een 2e groep, afstammend van Harman Lenaerts Scipper wordt in een bijlage kort behandeld.

Het werk bevat een uitvoerige bronverwijzing en een index op familienamen en voornamen.

SG 1356

Koppenaar/Koppenol.

M. Verhoef, november 2008

De eerste generaties van de familie Koppenaar in Nederland.

In de afgelopen periode zijn geen nieuwe genealogieën aangeleverd.

Peter van Hulst

DE VRAGENRUBRIEK

Iedere vriend(in) van het Streekmuseum kan één of meerdere genealogische vragen betreffende de Hoeksche Waard insturen.

Met enige regelmaat komen vragen binnen die geen betrekking hebben op de Hoeksche Waard, deze komen niet in aanmerking om geplaatst te worden in het Bulletin.

Peter van Hulst

Antwoorden

Op de vragen 629 en 630 zijn een aantal reacties binnengekomen, evenals op de vragen 443 en 614. De vragenstellers hebben de antwoorden ontvangen.

Vragen

631.

Jan van der Hoek, geboren Mijnsheerenland 24-6-1849, overleden Dordrecht 8-1-1934, tr. (1) Jannigje Wildschut.

Hieruit:

2 zoons en 3 dochters, allen geboren in 's-Gravendeel.

Tr. (2) Strijen 7-11-1889 Teuna Lankhaar, geboren Strijen 28-2-1844, overleden Dordrecht 28-9-1934.

Van dit echtpaar zijn 2 identieke foto's van ca. 1900. Eén daarvan is voor een nabestaande van Jan van der Hoek.

Gevraagd: een nabestaande van Jan der Hoek.

P.W. van Hulst

Ruigoord 133

3079 XP Rotterdam

e-mail genealogie@streekmuseumhw.nl

Vergeet niet een postzegel in te sluiten.

Peter van Hulst

WERKGROEP DIALECTEN HOEKSCHE WAARD

Hoekschewaerse durrepetocht

Het grote nieuws van 2008 voor het Streekmuseum was natuurlijk de bestuurswisseling, met de mooie doorstart die mogelijk wordt gemaakt door de Hoekschewaardse gemeenten en wooncorporaties. Maar voor ons als werkgroep dialecten was de verschijning van het boek 'Hoekschewaerse durrepetocht' in het najaar van 2008 ook een belangrijke mijlpaal, die niet onopgemerkt mag blijven.

Het boek vormt het derde deel in een reeks die enkele jaren geleden bij uitgeverij Deboektant van start ging met het 'Hoekschewaards woordenboek', gevolgd door 'Zegen deze spijze', en is eveneens uitgevoerd in een fraaie kunstlederen band en rijk geïllustreerd. Het omvat ruim tachtig titels (verhalen, gedichten, verhandelingen, vraaggesprekken en zelfs een toneelstukje). Voorts is de inhoud verrijkt met wetenschappelijk verantwoorde toelichtingen. Het boek wordt geleverd met een CD waarop een ruim aantal van de Hoekschewaardse dialecten is vastgelegd.

**VELEN HEBBEN
INMIDDELS HET
BOEK GELEZEN
EN DE CD BE-
LUISTERD**

Velen hebben inmiddels het boek gelezen en de CD beluisterd en uit de berichten die ons bereiken blijkt, dat het zeer in de smaak valt. Degenen die het nog willen aanschaffen kunnen terecht bij de boekhandels in de Hoeksche Waard, waar het voor 39,95 euro over de toonbank gaat (en vergeet dan bij het afrekenen niet er de CD bij te vragen!).

@rie Biemans

ENQUÊTE DIALECT

De werkgroep dialecten Hoeksche Waard is onder andere bezig om in kaart te brengen hoe het is gesteld met het gebruik van de dialecten in de huidige tijd. We zijn daarvoor op zoek naar mensen die in de Hoeksche Waard geboren en getogen zijn ('gekipt en gebroeid' zou je kunnen zeggen) en die een kwartiertje van hun tijd willen afstaan om ons te helpen. U kunt dat doen door een e-mail te sturen aan: arie@biemans1.demon.nl om de enquêtelijst op te vragen.

Onze neerlandicus Stephan de Vos zal de resultaten verwerken en als lezer van het Bulletin krijgt u die dan natuurlijk te zien. We beschikken nu al over zo'n 65 lijsten, gespreid over de leeftijdsgroepen onder 40 jaar, 40 tot 60 jaar en boven 60 jaar. Het daaruit blijkende gebruik van het dialect overtreft onze verwachtingen. Maar we hebben natuurlijk meer gegevens nodig om een betrouwbaarder resultaat te krijgen. Daarvoor rekenen we graag op uw medewerking.

Vraag meteen de lijst op en vergeet niet die na het invullen direct terug te sturen!

Op voorhand bedankt voor uw waardevolle medewerking.

Namens de werkgroep dialecten,
@rie Biemans

Bestuur Werkgroep Dialecten:

Voorzitter: J. 't Hooft, Schoolstraat 29, 3281 AP Numansdorp,
tel. 0186-651412, e-mail: johan.alie@chello.nl

Secretaris: mw. J. Verhoeven-den Hartigh, Mookhoek 97, 3293 AD,
Mookhoek,

tel.: 078-6733229, email: verhoeven97@hotmail.com

Penningmeester: mw. M. van der Stouw, Westdijk 75, 3271 LL, Mijnsheerenland,

tel.: 0186-603076, email: mvdstouw@zonnet.nl

Contactpersoon: A.W. Biemans, Titiaanstraat 6, 3262 HT, Oud-Beijerland,

tel.: 0186-613461, email: arie@biemans1.demon.nl

HISTORISCH ALLERLEI

“Oorlogsherinneringen

uit de periode van Februari 1944 – Mei 1945, speciaal wat betreft de omstandigheden waaronder werd gewerkt ten dienste van de voedselvoorziening”

In de streekbibliotheek van het museum bevindt zich een boekwerkje met deze titel, waarin in dagboekvorm gebeurtenissen uit de laatste jaren van de tweede wereldoorlog in de Hoeksche Waard worden beschreven. Het betreft de periode van februari 1944 tot mei 1945. Er wordt met name aandacht besteed aan de voorbereiding van de evacuatie (die nodig was omdat de bezetters van plan waren om een deel van de Hoeksche Waard onder water te zetten) aan de evacuatie zelf en aan de inundatie.

Een en ander werd genoteerd door de heer A. van der Waal Jz. uit Numansdorp, destijds assistent Plaatselijk Bureauhouder (P.B.H.) van het district “Hoeksche Waard”.

(Al aan het begin van de oorlog werd een uitgebreid distributie-apparaat op basis van bonkaarten opgezet, waarvoor Provinciale Voedselcommissarissen en Plaatselijke Bureauhouders werden aangesteld.)

Er staan veel interessante zaken in dit verslag, dat te uitgebreid is om geheel op te nemen. Er wordt onder meer een gedetailleerd overzicht gegeven van de maatregelen die in het district Hoeksche Waard werden genomen in verband met de evacuatie. De gevolgen daarvan werden door de heer Van der Waal van nabij meegemaakt. Hierna volgt een selectie van diens waarnemingen.

De eerste vermelding is van: Zondag 13 Februari 1944.

“ Omstreeks 2 uur in den namiddag stopte een auto bij den P.B.H. den Heer Viskil en kwamen de Heeren Ir. Huisman, V.d. Hoek en V.d. Bos uit Den Haag de schokkende tijding brengen, dat ons District voor het grootste gedeelte zou worden geïnuundeerd, welke tijding ook direct aan onzen Districtsvoorzitter den Heer Leeuwenburgh werd medegedeeld.

Daags te voren waren in Den Haag tusschen de Duitsche instanties en het Bureau Voedselcommissaris enkele besprekingen gehouden, waarbij de groote lijnen werden vastgesteld.

Maandag 14 Februari 1944.

De Heeren Leeuwenburgh en Viskil zijn naar Den Haag om verdere instructies te ontvangen in verband met de maatregelen, welke moeten worden getroffen.

Blijkens de aldaar bekend zijnde gegevens zal, naar een voorloopige berekening, in de Hoeksche Waard ongeveer 65% van het eiland volledig ontruimd moeten worden, waarbij plm. 22000 inwoners (zijnde plm. 60% van de bevolking) voor evacuatie in aanmerking komen.

De ontruiming moet vóór 15 maart a.s. hebben plaats gehad.

De bedoeling is om de geëvacueerden, voor zoover zij zelf geen evacuatie-adres vinden, ten oosten van de lijn Amsterdam-Gouda-Dordrecht-Breda, via Rotterdam af te voeren, te beginnen op Maan-

dag 21 februari 1944 door dagelijksche transporten met de stoomtram van Numansdorp naar Rotterdam. Eerst diegenen, die bij de ontruimingsmaatregelen niet noodig zijn, daarna de overigen. Bagage 200 kg. plus matrassen.

Het meubilair wordt zooveel mogelijk opgeslagen in de pakhuizen te Rotterdam.

In uitzonderlijke gevallen kan een vestiging toegestaan worden ten westen van bovengenoemde lijn (naaste familie enz.).

Het Bureau Afvoer Burgerbevolking zal in overeenstemming met de Burgemeesters de doorvoering der evacuatie regelen.

Het Bureau Ontruiming regelt de afvoer van landbouwproducten en inventaris.

Met bovenstaande gegevens zijn de Heeren Leeuwenburgh en Viskil uit Den Haag thuis gekomen en langzaam dringt het tot de bevolking door, dat het nu ernst gaat worden.

Donderdag 17 Februari 1944.

.....

Het begint langs den weg druk te worden met het vervoer van huisraad e.d. door personen, die in de omgeving op het drooge

Torenstraat Numansdorp

gebied een onderdak hebben gevonden.

De toestand wordt druk besproken en de zenuwen van verschillende mensen zijn hoog (soms te hoog) gespannen, terwijl er heel wat "tanden op elkaar moeten worden gezet".

Vrijdag 18 Februari 1944.

.....

Te Numansdorp is inmiddels bekend gemaakt, dat de bevolking 26 februari a.s., dus over een week de gemeente moet hebben verlaten, hetgeen oorzaak is, dat de reeds begonnen evacuatie veel weg heeft van een vlucht in paniekstemming.

Zaterdag 19 Februari 1944.

Vanmiddag is een bespreking gehouden met de commissie van Advies, Hoofdopzichter, veeboekjes-opzichters,

De meest belangrijke punten van bespreking waren:

Afvoer van aardappelen per schip en eventueel opslaan op het nabijgelegen drooge gebied, waarvoor bereids grond is gevonden.

Naar schatting moeten de navolgende partijen consumptieaardappelen worden afgevoerd

uit Numansdorp	ca. 160.000 HL.
" Strijen	" 70.000 "
" Zuid-Beijerland	" 20.000 "
" Tiengemeten	" 20.000 "
" Goudswaard	" 17.000 "
" 's-Gravendeel	" 15.000 "
" Piershil	" 10.000 "
" Heinenoord	" 5.000 "
" Nieuw-Beijerland	" 3.000 "
Totaal	ca. 320.000 HL.

Het totaal af te voeren kwantum pootaardappelen is niet bekend.

Uit Numansdorp en Zuid-Beijerland moet verder nog een kwantum van ca. van ca. 1400 ton granen en peulvruchten worden afgevoerd. De regeling hiervan berust bij den P.V.V.A.-opzichter, den heer J.v.d.Heuvel Wzn.

Deze voorraden, mitsgaders de nog aanwezige partijen ruwvoeder moeten binnen den kortst mogelijken tijd geruimd zijn. Uit Numansdorp zelfs voor 26 februari a.s. (hetgeen natuurlijk niet mogelijk is).

Elke boer is verplicht zijn eigen voorraden in veiligheid te brengen. Waar nodig moeten paarden, wagens en arbeidskrachten worden gevorderd voor het ruimen van de voedselvoorraden.

De leveringsplicht van vee gaat gewoon door.

Inmiddels zijn de Duitse soldaten (d.w.z. de Russen) gaan posten bij de sluizen, hoewel er nog geen water wordt ingelaten.

Het vervoer langs den weg schijnt vandaag wel een hoogtepunt te bereiken. Van heinde en ver zijn verschillende soorten voertuigen gekomen om de evacués te helpen verhuizen, zelfs zagen we vrachtauto's uit de provincie Utrecht met huisraad geladen voorbij gaan.

Zware boerenwagens met hooi, stroo en landbouwgereedschappen wisselden af met generator-vrachtauto's, bestelauto's (op benzine), handwagens enz. geladen met allerhande meubelen.

Op verschillende voertuigen zaten in dekens gewikkelde vrouwen en kinderen, tusschen het huisraad, in sommige gevallen nog geflankeerd door een paar geiten.

Een geluk bij een ongeluk kan worden genoemd het feit, dat het steeds droog is weer is, hoewel de wind uit het N.O. waait en het licht vriest.

Met de wetenschap, dat een groot gedeelte van de plattelandsbevolking moet evacueren zijn een groot aantal personen, meest vrouwen, uit Rotterdam gekomen om te zien of er niets van hun gading is op het gebied van voedsel enz.

Uit hun gesprekken op te merken zijn zij in de veronderstelling, dat door de evacuatie verschillende menschen uit het te ontruimen gebied geen raad weten met hun levensmiddelen zooals vleesch en spek uit de kuip en afkomstig van het in huisslaching geslachte varken.

Zelfs waren er Rotterdamsche vrouwen die danig ontevreden waren over het feit, dat de geevacueerden niets wilden verkoopen van hun spek en vleesch.

Zondag 20 Februari 1944.

Vandaag gaat de verhuizing op groote schaal door, al is het minder druk dan de vorige dagen. Er is althans gen sprake van een rustdag. Hoe zou het ook anders kunnen bij zooveel onrust.

.....

Maandag 21 Februari 1944.

.....

Nog steeds is er verschil van meening over het al- of niet

nat worden van polders, daar de Burgemeester van Heinenoord, volgens door hem ingewonnen informaties beweert, dat de polder Oud-Heinenoord en de Zomerlanden beslist onder water gaan.

De inundatie-officier weet nog van niets, doch zal eens informeerden.

Met de afvoer van aardappelen loopt het nog niet erg, wegens een tekort aan arbeidskrachten. Deze zijn n.l. zelf aan het verhuizen en willen eerst hun eigen spullen op het drooge brengen.

Vandaag werd er belangstellend geïnformeerd naar de gezondheidstoestand van den Heer Viskil, daar men gehoord had, dat hij afwezig was door een zenuwschok en zich had overwerkt.

Hij is echter gezond en zit nog steeds aan zijn bureau, doch het eenigste waar hij last van heeft is, dat hij gebrek heeft aan rookartikelen (naar hij zelf zegt).

Dinsdag 22 Februari 1944.

Volgens de inundatie-officier komen de polders Oud-Heinenoord en de Zomerlanden onder water.

Vandaag op het districtskantoor het eerste contact gehad met het Bureau Afvoer Burgerbevolking door een bezoek van de Heeren Wessels Boer en Berghuis van genoemd Bureau, standplaats te Oud-Beijerland in het gebouw van de Groentenvailing.

Woensdag 23 Februari 1944.

In verband met de schaarste aan arbeidskrachten arriveren hedenmiddag 150 arbeiders uit den N.O.-polder, die te Numansdorp in een school en een café-zaal worden gehuisvest en warm eten krijgen van de centrale keuken te Dordrecht.

Deze arbeiders zullen worden ingezet bij het afleveren van aardappelen van het bedrijf der Ambachtsheerlijkheid "Cromstrijen", vanwaar ca. 60 à 70.000 HL. aardappelen moeten worden afgevoerd.

Het evacueeren van de bevolking der gemeente Numansdorp gaat in werkelijkheid vlugger dan op papier, daar bijna iedereen reeds een evacuatie-adres heeft gevonden.

Er is vandaag een begin gemaakt met het openzetten van enkele sluizen in de buitenpolders om water in te laten. Vooralsnog schijnt het de bedoeling te zijn om alleen de slooten vol te zetten. Gezien de lage waterstand en de N.O.-wind zal er niet veel water binnenkomen.

Donderdag 24 Februari 1944.

Vanmorgen 9 uur bezoek van den Heer Ir. Staf van B.O., Herrn van

der Wensen en nog een Duitscher (in civiel).

De bespreking liep voornamelijk over de aflevering van de aardappelen en moest vlugger geschieden.

Volgens Herrn v.d. Wensen geeft het niet, dat de aardappelen bevroren tijdens het vervoer, "Besser gefrorene Kartoffeln als keine Kartoffeln" en volgens hem kunnen we gerust tramwagens bij de Deutsche Weermacht vorderen!!!

Het vervoer van producten anders dan aardappelen wordt verboden. Dus geen hooi, stroo, bieten en bietenblad meer en ook geen heiningpalen zoals op Tholen, doch uitsluitend aardappelen.

.....

Voor de arbeiders van den Noord-Oost-Polder is vandaag een contract-varken (niet clandestien) geslacht.

Vrijdag 25 Februari 1944.

Sinds een paar dagen zijn enkele honderden personen, die door den Burgemeester van Mijnsheerenland zijn gevorderd, aan het werk om een lagen dijk, welke de scheiding vormt tusschen den "Oud-Heinoordschen polder" en het "Mijnsheerenland van Moerkerken", te verhoogen.

Doordat eerstgenoemde polder wordt geïnundeerd zou anders de aangrenzende polder "het Mijnsheerenland van Moerkerken" ook onder water komen.

.....

Van Strijensas komt bericht, dat er water op het land komt en dat sommige aardappel-putten in het water komen te liggen. Het weer is zachter geworden en het vriest niet meer, terwijl de aflevering van aardappelen nu ook vlugger gaat.

Zaterdag 26 Februari 1944.

.....

In den Molenpolder onder Numansdorp komt op verschillende plaatsen water op het land, waardoor de ruiming van aardappelen

Havenstraat Numansdorp

stagneert.

Aangezien het nog niet de bedoeling is om nu reeds alles onder water te zetten, worden maatregelen getroffen om het water weer af te laten vloeien.

In de gemeente Numansdorp is het intusschen stil geworden, daar alle inwoners op een bakker, een slager en een molenaar na, die moeten blijven voor de verzorging der N.O.P.-mensen, het dorp hebben verlaten volgens lastgeving.

Alzoo is het dorp volgens de vastgestelde plannen ont-ruimd.

.....

In de gemeenten Goudswaard, Piershil en Zuid-Beijerland gaat de verhuizing niet zo haastig, daar uiterlijk 6 Maart a.s. de evacuatie moet zijn gebeurd.

Daar de invasie van de "natte" naar de "drooge" burgers van ons district, zijn vele woningen haast te klein om allen en alles te herbergen en elke ruimte hoe primitief ook, wordt gebruikt.

Zoo worden er ook verschillende groote kippenhokken min of meer bewoonbaar gemaakt en waar men vroeger het gekakel der kippen hoorde, daar hoort men nu in de ledikanten het getier van een stel kinderen".

(wordt vervolgd)

Rein van der Waal

MAAK EEN NIEUWE VRIEND EN VERDIEN ALLEBEI EEN SCHITTEREND FOTOBOEK!

Kent u iemand die net als u het Streekmuseum Hoeksche Waard een warm hart toedraagt? Een kennis of familielid, een collega of een buurman/vrouw? Vraag hem of haar dan toe te treden tot de Vriendenkring, voor een minimale bijdrage van 10 euro.

Ter kennismaking krijgt die nieuwe Vriend bij het eerstvolgende bezoek aan het Streekmuseum een prachtexemplaar mee van een schitterend Fotoboek over de Hoeksche Waard. Gratis! En omdat u ons museum een grote dienst bewijst, ligt voor u eenzelfde Fotoboek

VRIENDENBON

Nieuwe Vriend:

Dhr/Mevr*:

Straat:

Huisnummer: Postcode:

Woonplaats:

Telefoon:e-mailadres:

Bankrekeningnummer:

Bijdrage: (minimaal 10 euro per persoon per jaar)

Wil het gratis Fotoboek over de Hoeksche Waard ophalen/ opgestuurd* krijgen.

Deze Vriend wordt aangebracht door:

Dhr/Mevr*:

Straat:

Huisnummer: Postcode:

Woonplaats:.....

Wil het gratis Fotoboek over de Hoeksche Waard ophalen/ opgestuurd* krijgen.

* Het niet-juiste doorhalen a.u.b.

gereed om gratis te worden afgehaald. Opsturen kan ook en kost 5 euro extra. Vul deze Vriendenbon volledig in en stuur hem op naar: Vriendenkring Streekmuseum Hoeksche Waard, Hofweg 13, 3274 BK, Heinenoord. Maak uw bijdrage en eventueel de verzendkosten over op rekeningnummer 38.70.852 van Vriendenkring van het Streekmuseum Hoeksche Waard. Vermeld bij de betaling, indien van toepassing, het inbegrepen bedrag van de verzendkosten.

VRIENDENBON

Nieuwe Vriend:

Dhr/Mevr*:

Straat:

Huisnummer: Postcode:

Woonplaats:

Telefoon:e-mailadres:

Bankrekeningnummer:

Bijdrage: (minimaal 10 euro per persoon per jaar)

Wil het gratis Fotoboek over de Hoeksche Waard ophalen/ opgestuurd* krijgen.

Deze Vriend wordt aangebracht door:

Dhr/Mevr*:

Straat:

Huisnummer: Postcode:

Woonplaats:.....

Wil het gratis Fotoboek over de Hoeksche Waard ophalen/ opgestuurd* krijgen.

* Het niet-juiste doorhalen a.u.b.